

SOCIALTJÄNST- OCH ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

PROTOKOLLSUTDRAG

Bilaga

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2010 -02- 16
Dnr:	837-385/2010
Till:	2011

PROTOKOLL nr 2/2010
2010-02-11

Justerat 2010-02-11

§ 11

Nationella minoriteter och minoritetsspråk
Förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad
Dnr 3.1-0976/2009

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner förslaget till riktlinjer för nationella minoriteter och minoritetsspråk.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
3. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Ärendet

Den 1 januari 2010 träder en ny lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft. Den nya lagen medför att Stockholms stad kommer att ingå i förvaltningsområdet för finska språket, vilket innebär att enskilda har rätt att använda finska i kontakterna med staden. Enskilda har även rätt att använda samiska och meänkieli (tornedalsfinska), under förutsättning att ärendet kan handläggas av personal som behärskar språket. Lagen innehåller också mer specificerade bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskoleverksamhet och äldreomsorg.

Föreliggande förslag till riktlinjer fokuserar på de skyldigheter staden har som del i förvaltningsområdet för finska. Varje nämnd ansvarar för att organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att bemöta önskemål från enskilda att använda finska språket.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 19 januari 2010.

Förslag till beslut

Ordföranden Ulf KristerSSon (M) föreslog, med instämmande från samtliga ledamöter, att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Vid protokollet

Lisbeth Westerlund
Lisbeth Westerlund
sekreterare

**SOCIALTJÄNST- OCH
ARBETSMARKNADSFÖRVALTNINGEN**
AVDELNINGEN FÖR STADSÖVERGRIPANDE SOCIALA FRÅGOR

11
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 3.1-0976/2009.
SAN 2010-02-11
SID 1 (4)
2010-01-19

Handläggare: Pia Modin
Telefon: 08-508 25618

Till
Socialtjänst-och
arbetsmarknadsnämnden

**Nationella minoriteter och minoritetsspråk
Förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad**

(2 bilagor)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner förslaget till riktlinjer för nationella minoriteter och minoritetsspråk.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Gillis Mammars
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Den 1 januari 2010 träder en ny lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft. Den nya lagen medför att Stockholms stad kommer att ingå i förvaltningsområdet för finska språket, vilket innebär att enskilda har rätt att använda finska i kontakterna med staden. Enskilda har även rätt att använda samiska och meänkieli (tornedalsfinska), under förutsättning att ärendet kan handläggas av personal som behärskar språket. Lagen innehåller också mer specificerade bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskoleverksamhet och äldreomsorg.

Föreliggande förslag till riktlinjer fokuserar på de skyldigheter staden har som del i förvaltningsområdet för finska. Varje nämnd ansvarar för att organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att bemöta önskemål från enskilda att använda finska språket. Bl.a. framhålls i riktlinjerna att nämnderna ska kartlägga personalens språkkunskaper, informera personalen om den nya lagen samt samråda med de nationella minoriteterna i frågor som berör dem. Inom förskoleverksamhet och äldreomsorg ska bedömningar göras om det finns behov av att inrätta ytterligare verksamheter där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav i tertialrapport 2, 2009, i uppdrag åt socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden att ta fram förslag till övergripande riktlinjer för hur stadens nämnder ska arbeta för att följa lagstiftningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. En ny lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk träder i kraft den 1 januari 2010.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor i samråd med bl.a. stadsledningskontorets kommunikationsstab, äldreförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Regeringens strategi för nationella minoriteter

Regeringen fattade i december 2009 beslut om en ny strategi för de nationella minoriteterna, "Från erkännande till egenmakt" (proposition 2008/09:158), vilken träder i kraft 1 januari 2010. Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Målet med den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Erfarenheterna visar att de minoritetspolitiska målen är svåra att nå och Europarådet har i sin granskning pekat på behovet av förbättringar inom en rad områden. Regeringens strategi innehåller därför åtgärder för att :

- säkerställa en bättre efterlevnad av Europarådets minoritetskonventioner
- bättre följa upp genomförandet av minoritetspolitiken
- motverka diskriminering av och utsatthet för de nationella minoriteterna
- stärka de nationella minoriteternas egenmakt och inflytande samt
- främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken.

Den 1 januari 2010 träder en ny lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft, vilken ersätter lagarna om rätt att använda samiska, finska och meänkieli hos förvaltningsmyndigheter och domstolar. Lagen innebär i korthet följande.

- Förvaltningsmyndigheter ska, när det behövs, på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt den nya lagen.
- Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till samråd i frågor som berör dem.
- Det förstärkta minoritetsskydd som idag gäller för samiska, finska och meänkieli i sju kommuner i Norrbotten – de s.k. förvaltningsområdena – utvidgas geografiskt till att omfatta fler kommuner. Förvaltningsområdet för finska utvidgas med bl.a. Stockholms stad och flera andra kommuner i länet. Detta innebär att om den enskilde använder finska är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. På begäran kan den enskilde även få beslut och beslutsmotivering på finska.
- Utanför ett förvaltningsområde har enskilda även rätt att använda finska, samiska och meänkieli, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.
- Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska där detta behövs i den enskildes kontakter med myndigheten.
- Rätt att använda finska, meänkieli och samiska hos domstolar.
- Som ingående i förvaltningsområdet för finska ska Stockholms stad erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska.
- Som ingående i förvaltningsområdet för finska ska Stockholms stad erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska. Detsamma gäller meänkieli respektive samiska, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.
- Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget har ansvar för att följa upp minoritetspolitikens genomförande.

I socialtjänstlagen har en ny regel tillkommit i 5 kap. 6 § tredje stycket, där det framgår att kommuner ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där det behövs för omvårdnaden om äldre människor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har fått i uppdrag att ta fram förslag till övergripande riktlinjer för hur stadens nämnder ska arbeta för att följa lagstiftningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förvaltningen har därvid fokuserat på de skyldigheter som staden har som del i förvaltningsområdet för finska.

I förslaget till riktlinjer framhålls att nämnderna bör organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att bemöta önskemål från enskilda att använda finska språket. Varje nämnd gör en kartläggning av personalens språkkunskaper i främst finska, men även samiska och meänkieli. Växel, kontaktcenter och andra som ska lotsa medborgarna rätt i staden bör på lämpligt sätt informeras om var sådan språkkunnig personal finns. Inom förskola och äldreomsorg måste bedömningar göras om det finns tillräckligt antal platser inom verksamheter med finsk inriktning. "Jämför förskola" och "Jämför vård- och omsorgsboenden" på stadens hemsida utvecklas så att det går att hitta finskspråkiga verksamheter. Staden informerar på sin hemsida samt i lokaltidningarna om den nya lagens tillkomst. Stadens personal informeras bl.a. på intranätet och i S:t Eriksnytt. Nämnderna ska överväga på vilket sätt samråd ska ske med de nationella minoriteterna i frågor som berör dem.

Länsstyrelsen i Stockholms län har ett uppföljningsansvar när det gäller åtgärder rörande judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar och deras språk. Länsstyrelsen ska även medverka till att öka kunskapen och medvetenheten om de nationella minoriteterna och deras rättigheter.

Regeringen har avsatt drygt 80 miljoner kronor för reformen. Till kommuner och landsting som ingår i förvaltningsområden för finska, meänkieli respektive samiska utgår statsbidrag som föranleds av tillkommande rättigheter i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Bilaga:

1. Nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förslag till riktlinjer för Stockholms stad.
2. Lagen om (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

SOCIALTJÄNST- OCH
ARBETSMARKNADSFÖRVALTNINGEN

Bil 1.

SID 1 (6)
2010-01-18

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Förslag till åtgärdsplan för Stockholms stad
med anledning av ny lag (2009:724)

Antagna av kommunstyrelsen den

Ny lag

Den 1 januari 2010 trädde en ny lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft, vilken ersätter lagarna om rätt att använda samiska, finska och meänkieli hos förvaltningsmyndigheter och domstolar. Med nationella minoriteterna avses judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar och de nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Ett förstärkt minoritetsskydd gäller idag för finska, samiska och meänkieli i ett antal kommuner i Norrbotten, vilka utgör förvaltningsområden för dessa språk. Den nya lagen medför att förvaltningsområdena utvidgas och bl.a. kommer Stockholms stad att ingå i förvaltningsområdet för finska språket. Detta innebär att enskilda har rätt att använda finska i kontakterna med staden. Enskilda har även rätt att använda samiska och meänkieli, under förutsättning att ärendet kan handläggas av personal som behärskar språket. Lagen innehåller också mer specificerade bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskoleverksamhet och äldreomsorg.

Varje nämnd ansvarar för att inom sitt verksamhetsområde vidta åtgärder för att uppfylla lagens intentioner. Föreliggande riktlinjer fokuserar på de skyldigheter staden har som del i förvaltningsområdet för finska och vad som omgående behöver vidtas med anledning av detta. I lagen används begreppet *förvaltningsmyndigheter*, vilket är att jämställa med stadens nämnder.

De förtydliganden till lagtexten som görs i det följande är hämtade från proposition 2008/09:158, "Från erkännande till egenmakt. Regeringens strategi för de nationella minoriteterna", som antogs av regeringen den 10 december 2009.

<http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/12/27/69/fc387549.pdf>.

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk bifogas.

Riktlinjer för nämndernas arbete

Rätt att använda minoritetsspråken

Enligt 8 § i lagen har enskilda inom förvaltningsområdet för finska rätt att använda finska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med förvaltningsmyndigheter. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet. Om den enskilde använder finska är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska.

I proposition 2008/09:158 konkretiseras innebörden i paragrafen. I den nu reviderade bestämmelsen har kravet att ett ärende ska avse enbart myndighetsutövning i förhållande till enskild tagits bort. Nämnderna ska även i övrigt sträva efter att i övrigt bemöta enskilda på finska, t.ex. när det gäller rådgivning och information till allmänheten,

erbjudande om vård eller undervisning. Blanketter och informationsblad avsedda för allmänheten ska också kunna översättas till finska när detta behövs. Rätten att använda finska avser såväl muntliga som skriftliga kontakter i enskilda ärenden. Den enskilde har även rätt att inge handlingar på finska till nämnderna.

Enligt 9 § har den enskilde rätt att använda meänkieli respektive samiska i sina muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket. Det räcker dock inte att det finns språkkunniga personer inom myndigheten, om de inte är kompetenta att sköta det aktuella ärendet.

Enligt 12 § får nämnden bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska samt ha särskilda telefontider.

Åtgärder

Alla nämnder

- bör organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att det finns beredskap och rutiner för att bemöta önskemål från enskilda att använda finska språket.
- bör göra en kartläggning av personalens språkkunskaper i finska, inom vilka enheter och på vilken typ av befattning det finns finstalande personal.
- bör i samband med detta även inventera om det finns anställda som kan meänkieli och samiska.
- informerar växeln om var det finns särskild språkkompetens samt på annat lämpligt sätt, t.ex. i interna telefonkataloger, på intranät och hemsidor.
- svarar för att det finns tillgång till finska tolkar och översättare.

Nämnden kan begränsa servicen på finska till vissa tider och platser då det finns tillgång till tolk eller språkkunnig personal. Detta bör i så fall tydligt anges i olika informationskanaler till allmänheten.

Förskoleverksamhet

Enligt 17 § ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska. Förskoleverksamheten ska bidra till att barn som tillhör en nationell minoritet får stöd i att utveckla en flerkulturell tillhörighet. Förskoleverksamheten ska stimulera varje barns språkutveckling och medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Åtgärder

- Stadsdelsnämnderna inventerar var det finns särskilda förskolor eller avdelningar för finsktalande barn.
- Stadsdelsnämnderna gör en bedömning av om det finns behov av att inrätta ytterligare enheter med finsk inriktning.
- "Jämför förskola" på stadens hemsida utvecklas så att det går att söka förskolor med finskspråkig verksamhet.
- Kontaktcenter Stockholm har tillgång till finsktalande personal som kan vara behjälplig även inom förskoleområdet.

Äldreomsorg

Av 18 § framgår att kommunen ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska. Detsamma gäller meänkieli och samiska, om tillgång till personal som är kunnig i språket, finns att tillgå.

Äldre som tillhör någon av de nationella minoriteterna har specifika behov på grund av annan kulturell bakgrund och annan språktillhörighet. Detta ställer andra krav på kompetens på personal inom äldreomsorg.

Ett grundläggande krav är att stadens äldreomsorg organiseras så att någon del av den service och omvårdnad som erbjuds ges av personal som behärskar finska och om möjligt meänkieli och samiska. Verksamheterna bör organiseras så att den personal som talar finska så långt som möjligt arbetar med äldre som har finska som första språk. Detsamma gäller, om det finns personal som talar meänkieli och samiska.

Från och med januari 2010 gäller en ändring av 5 kap 6 § SoL som innebär att kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre människor. Lag (2009:726).

Åtgärder

- Äldrenämnden inventerar vilka utförare som har personal som talar finska, meänkieli och samiska.
- Samtliga verksamhetsområden inom stadens äldreomsorg inventerar medarbetarnas språkkunskap i främst finska, men även i meänkiele och samiska, och håller denna information aktuell.
- "Jämför service" utvecklas så att det är möjligt att välja utförare med finsk inriktning.
- Kontaktcenter Stockholm/Äldre direkt ska ha tillgång till finsktalande personal.
- Information gällande äldreomsorg bör översättas till finska och det bör framgå vilka verksamheter som i första hand vänder sig till finsktalande äldre.

Information

Till de nationella minoriteterna och allmänheten i övrigt

Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt lagen. Erfarenheterna från nuvarande förvaltningsområden visar med stor tydlighet hur bristande information om existerande rättigheter påverkar enskildas möjligheter att nyttja rättigheterna.

Åtgärder

På Stockholms stads hemsida finns information om att den nya lagen träder i kraft och en sammanfattning av denna. En särskild länk, som markeras med en finsk flagga, läggs upp som leder vidare till information på finska om stadens verksamheter samt vart enskilda ska vända sig i olika frågor.

Information kommer även att finnas i lokaltidningarna på stadens annonssida Hallå Stockholmare.

Till stadens personal

En grundförutsättning för att den enskilde ska kunna hävda sina rättigheter är att ansvariga tjänstemän som ska bistå allmänheten, är tillräckligt insatta i rättighetslagstiftningen och att de informerar allmänheten om gällande regler på ett korrekt sätt.

Åtgärder

- På stadens intranät och S:t Eriksnytt lämnas information om den nya lagen till de anställda.
- Varje nämnd informerar på lämpligt sätt sin personal om vad den nya lagen innebär för deras verksamhet.
- Varje nämnd sprider kunskap om var de har särskild språkkompetens, t.ex. i interna telefonkataloger och på intranätet.

Inflytande - samråd

Enligt 5 § ska förvaltningsmyndigheter ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Åtgärder

Nämnderna gör en kartläggning av i första hand den finska minoritetens situation och behov på det lokala planet. I kartläggningsarbetet bör de nätverk av föreningar, församlingar, skolor m.m. som sverigefinnarna byggt upp på lokal nivå användas för att nå enskilda.

Rekrytering – personalpolitik

Enligt 11 § ska förvaltningsmyndigheter verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

Detta gäller oavsett om myndigheten tillhör ett förvaltningsområde eller inte. Att *verka för* innebär att nämnden aktivt ska beakta behovet av personal som behärskar dessa språk. Staden använder ett strukturerat rekryteringsförfarande som fokuserar på kompetens och kunskap, där språkkunskap kan utgöra ett av kraven.

Detta är särskilt viktigt när det gäller sådana funktioner inom staden som ska lotsa medborgarna rätt inom staden, t.ex. stadens gemensamma växel och Kontaktcenter Stockholm. Både stadens gemensamma växel och Kontaktcenter har idag tillgång till finstalande personal.

Uppföljning

Länsstyrelsen i Stockholms län har uppföljningsansvaret när det gäller åtgärder rörande minoritetsgrupperna judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar och deras språk. Sametinget ges motsvarande uppföljningsansvar rörande den samiska gruppen. Dessa myndigheter ska även genom rådgivning, information och liknande verksamhet hjälpa andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpning av lagen och i samråd med berörda kommuner samordna utvidgning av förvaltningsområdena.

Kunskapen och medvetenheten om de nationella minoriteterna och minoritetsrättigheter behöver öka för att efterlevnaden ska förbättras. Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget kommer därför att under 2010 genomföra kunskapshöjande insatser riktade till personal inom kommunerna.

© 2009 AB
423 22 00 A FÖRSLAG

Rättsnätet™
Copyright Material 2009

SFS 2009:724

Vill du se mer?
Klicka för att ta fram
Rättsnätets menyer.

Källa: Regeringskansliets
rättsdatabaser
Utfärdad:
2009-06-11

Uppdaterad:
t.o.m. SFS 2009:857

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Allmänna bestämmelser /Träder i kraft 1:2010-01-01/

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskoleverksamhet och äldreomsorg. Lagen innehåller också bestämmelser om uppföljning av tillämpningen av lagen.

2 § Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3).

I språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

3 § Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt denna lag.

4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Förvaltningsområden

6 § Med förvaltningsområdet för finska avses kommunerna Botkyrka, Eskilstuna, Gällivare, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Huddinge, Håbo, Kiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar och Övertorneå.

Med förvaltningsområdet för meänkieli avses kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå.

Med förvaltningsområdet för samiska avses kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen och Östersund.

7 § Andra kommuner än de som anges i 6 § kan efter anmälan få ingå i förvaltningsområdet för finska, meänkieli eller samiska. Beslut att en kommun ska få ingå i ett förvaltningsområde fattas av regeringen. Regeringen får meddela föreskrifter om sådan frivillig anslutning till ett förvaltningsområde.

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos myndigheter

8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet.

Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska, meänkieli respektive samiska.

Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk.

9 § Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.

10 § Enskilda har alltid rätt att använda finska och samiska vid sina skriftliga kontakter med Riksdagens ombudsmän. Detsamma gäller vid enskildas skriftliga kontakter med Justitiekanslern, Försäkringskassan, Skatteverket och Diskrimineringsombudsmannen i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part.

11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med

kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskilda kontakter med myndigheten.

12 § Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider.

Rätten att använda finska, meänkieli och samiska hos domstolar

13 § /Ny beteckning X § U:2009- Den som är part eller ställföreträdare för part i ett mål eller ett ärende hos en länsrätt, tingsrätt, fastighetsdomstol, miljödomstol eller sjörättsdomstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå har rätt att använda finska eller meänkieli under målets eller ärendets handläggning, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner. Detsamma gäller samiska hos en sådan domstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk eller Kiruna, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner.

Rätten att använda finska, meänkieli respektive samiska omfattar också de domstolar dit en dom eller ett beslut i ett mål eller ärende som avses i första stycket överklagas.

13 § /Träder i kraft 1:2010-02-15/ Den som är part eller ställföreträdare för part i ett mål eller ett ärende hos en förvaltningsrätt, tingsrätt, fastighetsdomstol, miljödomstol eller sjörättsdomstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå har rätt att använda finska eller meänkieli under målets eller ärendets handläggning, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner. Detsamma gäller samiska hos en sådan domstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk eller Kiruna, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner.

Rätten att använda finska, meänkieli respektive samiska omfattar också de domstolar dit en dom eller ett beslut i ett mål eller ärende som avses i första stycket överklagas. Lag (2009:857).

14 § Rätten att använda finska, meänkieli eller samiska i mål eller ärenden hos domstolar enligt 13 § omfattar rätt att ge in handlingar och skriftlig bevisning på detta språk, rätt att få de handlingar som hör till målet eller ärendet muntligen översatta till detta språk och rätt att vid muntlig förhandling inför domstolen tala detta språk. Domstolen ska översätta handlingar och skriftlig bevisning till svenska, om det inte är uppenbart onödigt.

Även i övrigt ska domstolen sträva efter att använda minoritetsspråket i sina kontakter med parten eller dennes ställföreträdare.

I alla mål och ärenden som omfattas av rätten att använda finska, meänkieli eller samiska hos domstolar enligt 13 § har en part eller ställföreträdare för part som saknar juridiskt biträde rätt att på begäran få domslut och domskäl eller beslut och beslutsmotivering skriftligen översatta till detta språk.

15 § Den som vill använda finska, meänkieli eller samiska under ett måls eller ett ärendes handläggning i domstol enligt 13 § ska begära detta i samband med att målet eller ärendet inleds eller första gången parten ska yttra sig i målet eller ärendet.

En begäran om att få en översättning enligt 14 § tredje stycket ska framställas inom en vecka från det att domen eller beslutet meddelats, om en sådan begäran inte har framställts tidigare under handläggningen av målet eller ärendet.

Om en begäran om att använda minoritetsspråk eller om att få en översättning framställs senare än vad som anges i första och andra styckena får den avslås. En sådan begäran får även avslås om det är uppenbart att den har ett otillbörligt syfte.

16 § Om en part eller ställföreträdare för part har rätt att använda finska, meänkieli eller samiska i rättegång, ska tolk anlitas i enlighet med bestämmelserna i 5 kap. 678 §§ och 33 kap. 9 § rättegångsbalken och 50752 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Finska, meänkieli och samiska i förskoleverksamhet och äldreomsorg

17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskoleverksamhet enligt 2 a kap. 1 och 7 §§ skollagen (1985:1100), ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

18 § En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. Detsamma gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.

Undantag

19 § Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela föreskrifter om att en viss myndighet som lyder under regeringen ska undantas från tillämpningen av 8 §. Motsvarande gäller efter regeringens bemyndigande för landsting och kommun i fråga om kommunala myndigheter.

Uppföljning m.m.

20 § Förvaltningsmyndigheters tillämpning av denna lag ska följas upp. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken eller vilka myndigheter som ska ansvara för uppföljningen. Detta uppföljningsansvar innebär ingen inskränkning i det tillsynsansvar som vilar på andra myndigheter.

21 § En myndighet med uppföljningsansvar ska dessutom genom rådgivning, information och liknande verksamhet bistå andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpningen av lagen.